

Foto: Niklas Angelus
Design: Mike Mills.

Ansvarlig redaktør:
Ellen Beate Dyvi

Vitenskapelige redaktører:
Nils Roar Gjerdet
Jørn Arne Aas

Redaksjonssjef:
Kristin Aksnes

Redaksjonsråd/Editorial Board:
Linda Z. Arvidsson, Ellen Berggreen, Morten Enersen, Jostein Grytten, Anne M. Gussgard, Anne Christine Johannessen, Sigbjørn Løes, Nils Oscarson, Nina J. Wang, Marit Øilo

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl, Anders Godberg, Malin Jonsson

ABONNEMENT

Abonnementspris for ikke-medlemmer og andre abonnenter kr 1900,-

ANNONSER

Henv. markedsansvarlig Eirik Andreassen,
Tlf. 22 54 74 30.

E-post: annonse@tannlegetidende.no

TELEFON OG ADRESSE

Haakon Vils gate 6,
postboks 2073, Vika, 0125 Oslo
Tlf. 22 54 74 00

E-post: tidende@tannlegeforeningen.no
www.tannlegetidende.no

UTGIVER

Den norske tannlegeforening

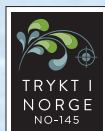
ISSN 0029-2303

Opplag: 7 150. 11 nummer per år
Parallellpublisering og trykk: 07 Media AS
Grafisk design: Mike Mills

Fagpressens redaktørplakat ligger til grunn for utgivelsen. Alt som publiseres representerer forfatterens synspunkter. Disse samsvarer ikke nødvendigvis med redaksjonens eller Den norske tannlegeforenings offisielle synspunkter med mindre dette kommer særskilt til uttrykk.

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

LEDER

Etisk alvor

A lindre, kurere og forebygge sykdom har vært medisinsens tradisjonelle mål. Likeledes odontologiens.

Såkalt estetisk eller kosmetisk medisin og kirurgi, inkludert odontologisk, følger et annet mål, nemlig perfektjonering eller forbedring av friske mennesker. Sentralt i innvendingene mot kosmetisk medisin er nettopp dette, at den retter seg mot friske mennesker, i et forsøk på å forbedre dem.

Fra et strengt medisinsk ståsted innebærer ikke kosmetisk medisin, eller odontologi, noen helsegevinst. Det er altså ikke forbundet med et gode, og kan ut fra dette, bare gi bivirkninger. Fra et mindre radikalt ståsted kan kosmetisk medisin og odontologi være forbundet med en slags helsegevinst – underforstått at det å føle seg penere er en slik gevinst. Denne gevinsten eller godet er imidlertid potensielt midlertidig, og det eventuelle jaget etter å se pen ut, for ikke å si stadig penere, opprettholdes av legene eller tannlegene som tilbyr tjenesten.

Dette var tema for en av de best besøkte seansene i fagprogrammet på NTFs landsmøte tidlig i oktober, der legene Andreas Pahle og Henrik Vogt innledet. Deres primære spørsmål er om kosmetisk medisin er forenlig med legevirkosomhet og medisinsens mål, og deres andre spørsmål er om den kosmetiske virksomheten er etisk uforvarselig, og om den gjør mer skade enn nytte både på individ- og samfunnsnivå.

Ettersom utgangspunktet er friske mennesker, er enhver skade som følge av behandling særlig betenkelig. Og kanskje enda viktigere er den eventuelle skaden som oppstår på samfunnsnivå – blant annet fordi all medisinsk virksomhet kan skape tilbyrderstyrt etterspørsel. I stedet for å støtte opp under normalitetsbegrepet i samfunnet, bryter kosmetisk medisin det ned. De som tilbyr denne typen tjenester, er med på å heve og endre idealet for hva som er bra nok kropp, for deretter å tjene på å «hjelp» folk med å oppfylle disse idealene. Slik kan

kosmetisk medisin skape helseproblemer, argumenterer Pahle og Vogt, og sier:

– Hvorfor skal det å oppleve egen kropp som et utseendemessig hinder i det hele tatt være et kirurgisk problem?

Det finnes ingen studier med adekvate kontrollgrupper, eller som sammenligner kosmetiske inngrep med andre intervensjoner, som for eksempel støttende samtaleterapi.

De som utfører kosmetisk behandling sier ofte at leger, eller tannleger, må ta folks opplevelser på alvor. Det høres kanskje fint ut, men det er høyst uklart hva som er innholdet i dette med «på alvor» med kirurgien eller kosmetikken disse behandlerne forsøker å legitimere. De sier også at å stille seg som dommer over andres behov og ønsker er vanskelig.

Nei, det er ikke vanskelig å vurdere andres ønsker. Og, å sette grenser for seg selv er ikke å dømme andre, her pasienten. Å ikke sette grenser for seg selv, imidlertid – det er ansvarsfraskrivelse.

Det dette handler om er profesjonell egenregulering. Det det ikke snakkes så mye om, nemlig, er at butikken kommer før etikken, for enkelte. Pahle og Vogt peker spesifikt på at kirurgene sliter med å si fra seg den økonomiske inntjeningen som ligger i kosmetikken.

En viktig påminnelse i dette er at en profesjon er en gruppe som har fått rett til å utføre og selge en viss type tjenester i et samfunn. Profesjonen nyter betydelig autonomi sammen med økonomiske og andre privilegier, i kraft av den tillit de har opparbeidet seg gjennom tekniske ferdigheter, kunnskap og etikk.

Status, autonomi, privilegier og tillit kan fort gå tapt hvis en ikke passer godt på, er profesjonell, og setter grenser for seg selv. Det kan vi ta alvorlig.

Ellen Beate Dyvi

FOTO: KRISTIN WITBERG